

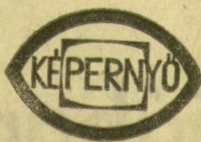
Szocialista brigádok a gyermekekért

Ha az óvodák felújításáról esik szó, gyakran találkozunk szegedi üzemek, vállalatok nevével. Társadalmi munkájuk értékes segítség, hozzájárul ahhoz, hogy a legkisebbek jobb körülmények között töltsék napjaikat. A dorozsmai, Kossuth utcai óvoda belső felújításához 150 ezer forint értékű munkával járultak hozzá a Taurus szegedi gumigyára szocialista brigádjai. A vállalat párt-, szak-szervezeti és KISZ-szervei szerződésben vállalták az óvoda patronálását, s a felújítás a város felszabadulásának évfordulójára el is készült.

Az aljzatbeton elkészítését a Szabadság és a Kossuth Lajos brigád, a gumipadló ragasztását az Ifjú Gárda brigád vállalta. A festésmázolást és a faburkolatok kivitelezését a X. pártkongresszusról, a magyar–lengyel barátságról, az Angela Davis-ről elnevezett brigádokkal együtt a Május 1. és November 7. brigád tagjai végezték el. Az újjáépített óvoda lakóinak játékokat és szemléltető eszközöket ajándékozott a Munkásor és a Puskás Ti-vadar brigád.

A gumigyáriak akciójához csatlakozott három dorozsmai üzem is. A Pamutnyomóipari Vállalat, a MEZŐGÉP és a Bútoripari Szövetkezet dorozsmai részlegének dolgozói gyermekbútorokkal, térelválasztó falakkal járultak hozzá az óvoda berendezésének szépítéséhez.

Kamerával a múzeumban

Liebmann Béla felvétele

Az ifjúságnak szóló vasárnap délelőtti összeállításban mutatták be Az avar síroktól az óriástechnőség című filmet, amelyet a Móra Ferenc Múzeumban készített Fritz László rendező, Bónis Gyula operatőr, Takács Vera szerkesztő és Rékai Gábor riporter.

Trogmayer Ottó igazgató és munkatársai a múzeum kincsei közül a legérdekesebbeket igyekeztek kiválasztani, hogy bemutassák az országnak. Az ötvenperces filmidő így éppen arra volt elég, hogy kedvet ébresszen a nézőkben: megismerjék a szegedi gyűjtemény olyan részeit is, amelyekről csak egy-két szó esett az adásban, vagy amelyek létét sejtette a bemutatott anyag. Bár a meglehetősen zsúfolt kiállítótermekben és raktárakban láthatóan nehéz volt kamerával is megközelíteni a tárgyakat, a múzeum munkatársainak szakszerű, ugyanakkor érdekes és fordulatos magyarázatai sikerrel pótolták vagy kiegészítették a látványt. Képünkön: Trogmayer Ottó az avar sírok leleteiről beszélget a riporterrel.

Önvallomás

Kalmár Márton szobrai

Az első önálló kiállítás mindig meghatározó jelentőség egy művész életében. Bizonyíték mesterségbeli felkészültségről, orientációról, — önvallomás. Kalmár Márton 1946-ban született Szegeden. Fiatalember, fiatal művész. Kiállításának leperellőjében többek között így ír: „A szakma alapjait a Tömörkény István Művészeti Szakközépiskolában tanultam Tápai Antal irányítása alatt. Később a képzőművészeti főiskolán Pátzay Pál volt a mesterem. 1969 óta újra Szegeden élek és dolgozom, a volt középiskolámban tanítok.” Ennyi. Rövid életrajz, néhány mondat csupán, s mégis nagyon sokatmondó, eligazító a kiállítást szemlélők számára.

Mi is látható Kalmár Márton első önálló kiállításán a Horváth Mihály utcai képtárban? Körülbelül húsz tényleg méretű olomszobrocska, néhány remekbe faragott portré, a falakon rajzok, tanulmányok. Körülbelül negyven alkotás. A téma ölelésnyit. Legtöbb szobrának inspirációja a család, nem absztrakt, a saját valóságos családja. A feleség, és főleg a gyerekek. Ők jelennek meg a rajzokon, ők öltenek testet a szobrokban. Szűk témakör, de nagyon tág és egyetemes világ. Mert Kalmár Márton számára nem a karakter, nem a hasonlóság a döntő. Minden egyes szobor, legyen az önportré, a feleség arc-mása, vagy a három kislány egy-egy mozdulatát megörökítő szobor, mindegyik Kalmár Mártont fejezi ki, az ő érzés- és gondolatvilágának töltése árad belőlük, az ő szeretete, férfias lírája. S azt hiszem, ez művészetének egyik lényege. A környezetében levő emberi figurákban mindent el lehet mondani a világról. Minden nonfiguratív törekvés ellenére kimeríthetetlen az emberi test, az emberi arc. Nem kompozíciós témákban gondolkodik, műveinek rendjét mondanója alakítja. Ezért olyan elevenek, olyan vidámak, olyan gondolat- és érzelem-gazdagok Kalmár szobrai.

Jó néhány figurája emlékeztet Ferenczy Béni fiúszobraira. A feltétlen élet-szeretetet, a kirobbanó életörömet jelentik számukra ezek a kamaszfigurák.

Szobrainak jelentős része olomplasztika. Maga készíti őket. Így szobrai a fogantatás pillanatától a megszületésig viselik alakításának kezze nyomát. Szakmai tudás és anyagszeretet ötvöződik ezekben a szobrokban. Az anyagszeretet és szakmai tudás művészi tarisznyájában hamuba sült pogácsa, melyet egykori tanáráról, önálló tárlatának megnyitójától, Tápai Antaltól kapta. Szembetűnő a felületek megmunkálása, a mintázás érzékenysége. Temperamentumához, úgy tűnik, a bronz áttört ágas-bogas formákra is alkalmas anyaga állna azonban legközelebb.

Nemzetközi téli egyetem

Európai hírű fürdőhelyünkön. Harkányban, hétfőn ünnepelesen megnyílt a VI. nemzetközi téli egyetem — az egyetlen téli universitás hazánkban. A rendező szerv nevében Právicz Lajos, a TIT Baranya megyei titkára köszöntötte a Bulgáriából, Csehszlovákiából, Jugoszláviából, Lengyelországból, a Német Demokratikus Köztársaságból és hazánk minden tájáról érkezett csaknem száz hallgatót.

A harkányi téli egyetem sokoldalú ismeretet nyújt a résztvevőknek Magyarországról és ezen belül Baranyáról.

Tandi Lajos

Cirkuszhercegnő

Operettbemutató a színházban

Modern idők színházi divatja a régi szerzemények portalanítása. A buzgalom műtőasztalán hemzsegnak az operettek, ám némelyikük ahhoz a szerencséhez hasonlítható, aki hasztalanul síkálhatnak hófehérre, mert bőre színe szénfekete. Ilyen operett a Cirkuszhercegnő. Ha lefűjják róla a port, ki győzi tudóval, addig fűjhatják, míg semmi sem marad belőle. Ezért inkább elvállalják.

Ezt tette (és jól tette) Szász Károly rendező a szombaton bemutatott Cirkuszhercegnővel. Kálmán Imre ábrándos muzsikája nagyvonalúan legyint a butácska szövegkönyvre, felőle akár telefonkönyvet is felolvashatnánk: amikor a karmester fölemelkedik a pult előtt, és megszólal a zene, a néző hajlamos megbocsátani a csacska mesét, amivel etetik menet közben. Mert etetik, hangzatos tirádákkal az érzelmei szabadságáról, a könnyfacsaró történet szereplői tisztelet-köröket rónak a párválasztás gondolata körül, hogy éppen az ellenkezőjét igazolják: a hercegnőnek nem dukál az artista, csak akkor, ha kiderül róla, hogy hercegi sarj, s ugyanígy találja meg, zsák a foltját, Slukk Tóni és a kis Mabel — mezaliansz, a különböző rangúak házassága, kizárva. Az operett örök — sugallta az előadás, olyanra, hogy a simitáncot mintha láttuk volna már valahol, Sándor Lajos (egyéb-ként hangulatos) díszeleitszintén. A humor úgy áll a darabban, mint fókán a fülvédő — van, de minek. A feltárló pincér a feltárló

Einstein emlegeti, rakásnyi bugyuta szövecc után, s hogy a költészetben se essék csorba, íme egy rimcsoda: „Gréte, Gréte, jöjj a virágos rétre.” Mindazonáltal a szórákkozás is garantált (vele együtt a kasszasiker), első-sorban a szereplők jóvoltából. A vezető négyesfogat szerelmesei remekül kiegészítik egymást; a kulturáltan játszó, szépen éneklő Zsádon Andrea és Csizmadia László mellett fölszabadultan komédiázó szubrétt és táncos komikus a Krasznói Klári — Kírály Levente duó. Máriáss József, akinek szerepébe a legtöbb szöveccet injektózták a szerzők, természetadta humorával igyekszik menekülni a nagyhercegi göncöktől, Kovács Gyula adjutánsa asszisztál hozzá. Herczeg Zsolt főpincére finoman emberi; Décsy Györgyi tekintélyes asszonyság, Bagó László harsogó cirkuszigazgató, s egy-egy pillanatra figyelmet kelt Katona András, Gyürk István, Tóth Kati, Rosta Mihály, Székelyhídi György. A boldog békeldők kamaraszínházában annyi ellenállhatatlan kedvességű vígjátékot rendezett Szász Károly vizs-zatérése néhány ötlettel való emlékeztetéssé, meg a csillogó, meleg színhatású jelmezekkel, melyeket szintén ő tervezett. Ligeti Mária coreográfiája olykor látványos mozgásba hozta a tánckart és a tornászokat.

Amit viszont hazavihetett a közönség emlékebe, inkább a Szalatsy István dirigálása nyomán fölcsendülő melódiák. Kálmán Imre zenéje.

N. I.

Hernádi Oszkár felvétele

Mister X: Csizmadia László, Palinska hercegnő: Zsádon Andrea.

Életek megrontója — az alkohol

5. K. Z., 30 esztendő, nő-sülés előtt álló fiatal-ember, pincér, 2000 forintot, keresete felét költötte szesz-re havonta. Mint mondja, egyre nagyobb adagok elvise-lésére tette képessé szer-vezetét: három-négy liter bort és nyolc-tíz fél konyakot is elfogyasztott naponta. Édesanyja kérésére, munkatársai biztatására négy-szer vett részt elvopókúrán, több-kevesebb eredménnyel, ugyanis nem vált antialko-holistává.

— Miért ivott?

— A szesz magabiztossá tett. Vonzott a nagyvilági élet, az előkelő társaság, a szép nők.

Aztán nagyjából ugyanez-zel a társasággal ismét ta-lálkozott K. Z. A Pomázi Munkatherápiás Intézetben, ahol az alkoholisták foko-zatos rehabilitációjával fog-lalkoznak orvosok, pszicho-lógusok, ápolók. Az intézet-ben az átlag három-öt hó-napig tartó komplex keze-lés befejezése után az elbo-csátott beteget (alkoholistát) az intézet mezőgazdasági üzeme alkalmazza. A szállás ingyenes, a betegek étkezésé-hez hozzájárul az állam, in-gyen munkaruhát adnak és a kezeltet az ápolók felügye-le mellett naponta kétszer beveszik az Antaethyl tab-lettát.

— A társadalom minden rétegéből vannak ott bete-gek — folytatja K. Z. — Az intézet vezetői a munka után sport- és kulturális foglal-kozásokat is szerveztek. Es-ténként együtt nézhettük a tv-t, ki-ki sakkozhatott, ol-vasgathatott, beszélgethetett, egy-egy pohár üdítő ital, kó-la mellett.

— Miben látja a Pomázi

Munkatherápiás Intézet hasz-nát?

— Abban, hogy gyógyít és nevel egyszerre. „Magunk kö-zött” vagyunk, könnyen ol-dódik az ember nyelvén. Előbb-utóbb rájövünk arra: semmi értelme az ivásnak, és onnan kikerülve új életet, tiszta lapot kezdhetünk. Ki-szakítva a nem ivók társa-dalmából és az ivőkéből is, amolyan harmadik csoportot alkot a pomázi közösség: a gyógyuló, az ivásból kiábrán-dult ivóké. Mert számtalan hibájával, gyöngeségével együtt az alkoholista is em-ber, aki megértésre, baráti szóra, közösségre vágyik.

— Tudja, van valami ész-bontó ellentmondás nálunk, az alkoholisták és a nem ivók tábora között. A társa-dalom, a munkahelyi közös-ségek aránylag jól elviselik az ivót, a rendszeresen ivó embertársait. Csak akkor nyúlnak erővel eszközökhöz, ha az alkoholista kirívó cse-lekedeteivel már tűrhetetlen-né teszi a körülményeket. Pe-dig akkor már legtöbbször késő! — mondja elkemo-rodva K. Z.

— Aztán: az elvonókúra, a kezelés után visszatért sa-ját munkatársukat, szom-szédjukat, sőt, családtagjukat is nagy-nagy ellenszenvvel fogadják. Megbélyegezetnek tekintik, szinte bűnözőnek, aki letöltötte ugyan a bün-tetést, de... Mindez nagyon megnehezíti a gondos gyógy-kezelés utáni teljes rehabi-litációt. Kiközösítetté válik az egyén, hiszen nem fogadja be teljes mértékben a nem ivók társadalma, az ivók pedig nem tartják töb-bé megbízható havernak. Lé-nyegében a nem ivó többi munkatárs az elvonókúrával látja bizonyítottának, hogy a szaki alkoholistává vált. Odáig már nem jutnak el a következtetésükben — és

éppen ez lenne a józanok okos álláspontja —, hogy a súlyos betegségből gyógyult munkatársukat éppen a kö-zösség rendkívül nagy ha-tású befogadójával kellene szívükre ölelni.

— A pomázi intézet veze-tői igyekeznek segíteni ápolóit — mondja K. Z. — Azzal, hogy a kezelé-s után még hónapokig enge-délyezik az intézet gazdasá-gában dolgozni a volt alko-holistát. Megszokhatja a nem ivók józan közösségét (sorstársait), jelleme erő-södik, csiszolódik a normális életre, akaraterejét edzi. Az-tán, ha már elég szilárd a cél, hogy nem iszom! — a Pomázi Munkatherápiás In-tézet segít az elhelyezkedé-sében.

— De miért csak az inté-zet a biztos pont?

Januárban, februárban:

Nevelőtestületi értekezlet

Az oktatási miniszter és a munkaügyi miniszter együt-tes utasításban egészítette ki az idei tanév munkarendjét. Ennek értelmében a követke-ző esztendő januárjában vagy februárjában az óvodákban, az általános iskolákban, a gyógypedagógiai intézmé-nyekben, a diákotthonokban és a nevelőotthonokban, to-vábbá a középfokú oktatási intézményekben — tehát a gimnáziumokban, szakközép-iskolákban, szakmunkásképző iskolákban, gép- és gyorsíró-iskolákban és az egészségügyi szakiskolákban —, valamint a dolgozók általános és kö-zépiskoláiban és valamennyi kollégiumban, illetve szak-

munkástanuló otthonban (kollégiumban) nevelőtes-tületi értekezletet tartanak, amelynek keretében feldol-gozzák a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizott-sága mellett működő kultúr-politikai munkaközösség „A szocialista hazafiság és a pro-letár internacionalizmus idő-szerű kérdései” című állás-foglalását. A témának külö-nös jelentőséget ad az, hogy feldolgozása összekapcsoló-dik hazánk felszabadulásának és a fasizmus fölött aratott győzelemnek 30. évfordulójá-val.

Az utasítás hatályba lé-pett.